

Program občinske ZKO za leto 1989

V osnutku programa za leto 1989 je občinska ZKO zapisala, da »je s pomočjo strokovnih sodelavcev leta in leta vztrajno in prizadevno razvijala in spodbujala dejavnosti v kar najbolj širokem področju delovanja.

ZKO je skušala biti inovativna pri upoštevanju novih oblik in vsebin dela in je v amaterizmu vključevala sodobnejše kulturne tokove. Neposredni programi na GLEDALIŠKEM, LUKTOVNEM, GLASBENEM, PLESNEM, KNJIŽNICAŠKEM, LITERARNEM in LIKOVNEM PODROČJU s spodbujanjem izobraževanja in izpopolnjevanja mentorjev na seminarjih in pri ogledu profesionalnih dosežkov, naj bi tudi v prihodnje ostajala možnost za razvoj. ZKO pa ne more biti edini spodbujevalec kulturne dejavnosti v šolah in v kolikor se kulturnovzgojni programi v izobraževanju ne bodo ohranjali, se bomo, tako kot že doslej, skušali povezovati s samorastniškimi skupinami, ki se v zadnjem času intenzivneje pojavljajo in jih bomo vključevali v PROGRAME ZKO.

V dobi tretje tehnološke revolucije, v katero hoče nočes vstopamo »je zapisala občinska zveza v svoj program« bo človek moral spreje-

ti izziv robotizacije in postati suverenejši na področju, kjer bi kompjuter odpovedal. Človek naj bi imel sposobnost dobrega pisnega izražanja in javnega nastopanja (ZKO organizira srečanje literatov in recitatorjev), razvijanja fantazijskega domišljjskega sveta (ZKO organizira srečanje gledališnikov, lutkarjev, folkloristov, plesalcev in likovnikov). Kultura telesa in giba je najcenejša obika ustvarjalne rekreacije za mlade ljudi, ki so utesnjeni v prenatrpane programe pomnenja in tekmovanja, prispevajo k socializaciji, ki v sistemu šolanja (tudi pri športu) odpoveduje. Odnos do petja in glasbe naj bi bila dejavnost, ki človeka osrečuje in socializira.

Republiška zveza kulturnih organizacij je občinski ZKO poslala opomnik, ki naj ga upošteva, pri izdelavi PROGRAMA 1989. Ker pa občinska zveza lahko svoj program oblikuje samo s pomočjo društev in na podlagi njihovih programov, prosimo društva, da svoje programe uskladijo z usmeritvami republiške ZKOS, kajti brez programov društev, občinska zveza svojega programa ne more sestaviti, nesmiselno pa bi bilo, da bi bil program sam sebi v namen.

Devetdeset let življenja Lovrenca Škofa

6. avgusta letos je LOVRENČ ŠKOF z Vrhovca praznoval devetdesetletnico svojega življenja. Mnogim čestitkam so se pridružili tudi predstavniki DPO krajevnih skupnosti Vrhovci in ga prav na ta dan obiskali na domu. Vesela in nasmehnjana sta se z ženo Franciško izkazala kot zelo dobra sogovornika in gostitelja. Slavljenec pa je prepričljivo skril, da ima na rami devet križev.

»Malo več kruha sem narezal, ker je mesa bolj malo« je na pol v šali pripomnil. Ni bil slučaj, da je bila beseda o kruhu slavljenca takoj na jeziku. Kruh zelo spoštuje, saj ga spominja na tisti čas mladosti, ko je bilo malo kruha in veliko lačnih ust.

Rodil se je v Babni gori pri Glažarju. Starši so bili kmetje. Bilo je trinajst otrok, danes sta živa še dva. Deset let star je moral od doma za pastirja. »Punkel in platene hlače je bilo običajno plačilo« se spominja. Hodil je tudi v šolo v Polhov Gradec. Prva svetovna vojna je bila njegova nova trda preizkušnja. Dve leti je bil v Tirolah in spoznal vse vojne grozote. Po vojni je bilo življenje težko. Kriza je bila velika in ljudje so si iskali delo v tujini. Tudi on bi šel tedaj v Ameriko s trebuhom za kruhom, pa je bila ravno tedaj že izrabljena »kvota«. Leta 1929 je dobil delo pri železnici in ji ostal zvest trideset let.

Viktor Koritnik – 90-letnik

»Stoj mož! Kam vede te pot? Kaj iščeš opolnoči tod? Ne čuješ li tamkaj z bojišča, obupnega smrtnega vrišča?«

To so že skorajda pozabljeni stih našega velikega generala in pesnika Rudolfa Maistra in to bi čisto lahko bila tudi jubilejna podoknica Viktorju Koritniku, borcu za Severno mejo in medvojnemu aktivistu z Viča, ki je nedavno dopolnil devetdeset let življenja.

Viktor Koritnik je resnično eden tistih naših ljudi, ki se jim ni treba sramovati svoje preteklosti. Že kot mladenič je skušal vse grozote, ki jih je prinesla prva svetovna vojna, nato pa se je odzval še pozivu generala Maistra za obrambo naše severne meje. O tem pripoveduje jubileant:

»Nisem še bil doma cele tri dni (od prihoda iz Tirol) in ko sem se kot prostovoljec prijavil v šentpetrski vojašnici za na mejo. Pa smo tistega mrzlega decembra 1918 s prvim marš bataljonom krenili proti Korošici in se ustavili v tamkajšnji Področici. Od tam pa do Šentjakoba – je namreč

Na Vrhovcih sta pričela graditi z ženo leta 1929. Tedaj je bilo samo osem hiš. Z odpovedovanjem, skromnostjo ter garaškim delom sta si ustvarila topel dom. Rodila sta jima dva otroke, vendar je marsikaj lepega prekrizala druga svetovna vojna, ko je naša okupirana dežela trpela pod fašističnim nasiljem.

Slavljenec se je v pogovoru znova in znova vračal na Babno goro.

Tik nad Babno goro je bilo prvo zbirno taborišče partizanov dolomitskega področja. Sicer majhne kmetije so nudile partizanom veliko pomoč. Jeseni leta 1942 pa so dobili zavetje v Babni gori člani IO OF Slovenije. V Glažarjevi hiši je bil dobro skrit prostor-bunker, katerega niso sovražniki nikoli odkrili. S ponosom se spominja teh dogodkov.

Po drugi svetovni vojni je usmeril delovno aktivnost v obnovo porušene domovine. Udeležil se je številnih delovnih akcij. Z veseljem je pokazal pohvale in priznanja iz leta 1948 in 1949, ko je bil proglašen za večkratnega udarnika. Besedila na teh priznanjih so globoka: »S takim delovnim državljanom, ki ima ponosno dvignjeno čelo in jasne poglede, lahko z zaupanjem gledamo v svetlo bodočnost naših novih dni!« Danes se človek nehoti vpraša, zakaj smo tem vrednotam odvzeli sijaj?

Na življenjski poti Franciške in Lovrenca ŠKOF je bilo še več hudih preizkušenj, vendar sta jih vedno znala premagati. Oba sta velika optimista in vesela človeka. Živita srečno in z zadovoljstvom spremljata življenje mladih družin njihovih otrok. »Tako lepo nama ni bilo še nikoli v življenju« pravita.

Naj bo še dolgo lepa njuna skupna pot!

MARA VRHOVEC

potekala naša frontna črta. Vendar pa je bil so-vražnik (Avstriji) veliko močnejši kot smo mislili, mi pa samo premoogli le en sam top in strojnico, zato smo se morali po hudih bojih umakniti. Zatekli smo se v karavanški predor. Sam sem pri tem dobil strel v ramo, hkrati pa staknil še hudo pljučnico in moral sem hočeš nočeš v bolnišnico na Jesenice, nato pa še naprej v vojaško bolnišnico na Zaloško cesto v Ljubljano. Tako se je končal moj boj za Severno mejo.

Viktor Koritnik se v spominih često vrača k tem dogodkom. Pa tudi v težke dni kasneje med zadnjo vojno. Tedaj je bil kot član OF poverjenik terena IV odseka Mirje. S tovariši je razširjal Slovenski poročevalec, trosil letake, pisal gesla in zbiral potrebno hrano ter denar.

Tudi po končani vojni ni miroval. Čeprav v redni službi na Okraju Ljubljana okolica (med vojna-ma je delal kot civilni finančni uslužbenec), se je udeleževal raznih delovnih akcij in celo nadziral prostovoljna dela, ko so gradili našo občinsko zgradbo na Trgu MDB. Bil je tudi član LD Medvode in ribiške družine Dolomiti (zdaj je njihov častni član). Pred nekaj leti pa je za nameček prevzel še krmilo Zveze borcev-prostovoljcev za Severno mejo.

»Pa saj bi človek še delal, če bi mogel,« pravi danes nekoliko strto Viktor Koritnik. »Zdaj pa vse slabše vidim in slišim, zato si še na lov in ribolov ne upam več.«

Viktor zdaj že nekaj let živi sam pri svojem vnuku na Lepi poti. Vodovec je že štiriindvajset let. Na kosilo hodi v Dom ostarelih občanov, zajtrk in večerjo pa si še vedno pripravlja kar sam. »O, toliko pa že še zmorem,« se pošali. »Pa saj tastari tako ali tako ne pojem več kaj veliko...«

BRANKO VRHOVEC

Srečanje mentorjev ŠKUD

V organizaciji občinske ZKO, so se 13. septembra spet zbrali mentorji kulturno-umetniških društev, ki delujejo na naših šolah. Zbrane kulturne delavce, še zlasti ravnateljice je pozdravil ZKO Franc Malovrh, ki se jim je predvsem zahvalil za njihovo dolgoletno trudapolno delo, nato pa jim je družno s tajnico ZKO Jasno Škrinjarjevo podelil tudi priznanja. Podelitve so se med drugimi udeležili tudi predstavniki družbenopolitičnih organizacij.

V razpravi, ki je sledila, so nato mentorji prisluhnili besedam Toneta Štefana, organizacijskega sekretarja republiške ZKO. Gostujoči kulturni delavec je v svojih pičlo odmerjenih »10 minutah«, kolikor si jih je privoščil, spregovoril predvsem o načelnih opredelitvah. »Krajevna skupnost je, ali naj bi vsaj bila skupni kulturni prostor, zato lahko le s skupnimi prizadevanji dosežemo boljše rezultate«, je med drugim dejal. Gost se je dotaknil tudi samega pomena ŠKUD, ki naj bi bila povsem enakopravna z drugimi društvi v občini, a ki naj bi hkrati imela tudi svoj lasten srednjeročni program in bila vključena v redne šolske načrte. Ljubiteljska kulturna društva, (pa ne samo šolska) pa naj bi se poleg svoje osnovne dejavnosti (petja, folklorne ipd.) za nameček ukvarjala tudi še s kakšno drugo alternativno dejavnostjo... ki naj bi jim dala pomen širšega kulturnega pobudnika.

Sugestije morda same po sebi niti niso tako zgrešene, vendar pa so precej skregane s stvarnimi možnostmi. Večina društev namreč zavoljo

pičlih sredstev, fluktuacije članov ali drugih objektivnih ovir težko ohranja pri življenju še svojo osnovno dejavnost, kaj šele, da bi si mogla privoščiti kake »alternativne« obremenitve. Razpravljalac je očitno premalo seznanjen z dejanskimi razmerami in možnostmi na terenu, zato so tudi njegovi predlogi med mentorji več ali manj izzevnili le kot nepotrebno premlevanje že zdavnaj znanih načelnih ugotovitev.

Vsekakor otipljivejša, vsaj v praktičnem oziru, so bila potem razmišljanja samih mentorjev: do-goletna predsednica ŠKUD Eta Durjava, na primer, je na kratko orisala historiat, organiziranost in dosežke naših ŠKUD; ravnateljica COŠ Horjul Jožica Mlakar je po svoji strani povedala, da so programi ŠKUD že vključeni v izobraževalne programe in so torej že njihov sestavni del; ravnateljica COŠ Dobrova Hedvika Lešnik pa se je s povsem preprostimi domačimi besedami zahvalila vsem mentorjem; češ da brez njihovega entuziazma ne bi bilo takšnih dosežkov, kot so jih zabeležili. Udeleženci srečanja pa so se na koncu dogovorili še za razstavo v novo odprti knjižnici ob Tednu otroka in sprejeli program za leto 1989.

BRANKO VRHOVEC

Pojasnilo

Pod člankom »Lepti časi kulture na Turjaku«, objavljenim 6. septembra je bila pomotoma podpisana Marija Zgonc. Prosimo za razumevanje! Uredništvo

»Prizma optimizma« – to pot med dobrovškimi upokojenci

Teden upokojencev so v naši občini tudi letos okronali z zdaj že kar tradicionalno sklepno kulturno prireditvijo »Prizma optimizma«, ki jo družno z gostujočim društvom upokojencev prireja Radio Ljubljana in občinska ZDU.

To pot (17. septembra) je 8. srečanje potekalo na Dobrovi, kjer se je v prenovljeni kulturni dvorani združnega doma zbralo vsaj nekaj sto upokojencev ne le iz domačega kraja, ampak tudi iz vse bližnje pa tudi daljne okolice.

Prepolno dvorano je kot navadno najprej pozdravil Alojz Zorčič, predsednik občinske ZDU, nato pa so številni nastopajoči poskrbeli za pester kulturni program. Poleg »stalnih« gostov – šega-

vega šišenskega upokojenca Viktorja Plemlja-Osata in mopedshowovske Marte Pestator, sta tokrat nastopila tudi pevca Rafko Irgolič in Branka Kraner (ob spremljavi ansambla Boruta Lesjaka), pa operna pevka Sonja Hočevnar in igralec Janez Škof, manjkati pa seveda ni smel tudi domači mešani pevski zbor Dolomiti, Kvintet pevcev upokojencev Krim-Rudnik in simbolično kramljanje s programskim vodjem domačega društva upokojencev.

Na prireditvi, ki jo je rutinsko povezoval Rado Časl, pa so kot običajno razglasili tudi rezultate z raznih tekmovanj upokojenskih moštev, ki so potekala v Tednu upokojencev. B. Vrhovec

BILI SO MED NAMI

Jernej Čertanec

Nenadoma, še sredi dela, čeprav v 82. letu starosti, še poln načtov in želja, nas je 22. junija zapustil vsem dobro poznani Jernej Čertanec.

Znan je bil tudi bralcem našega časopisa, saj so bili objavljeni njegovi številni članki, s katerimi nas je seznanjal o raznih dogodkih, zlasti pa o gasilski dejavnosti.

Rodil se je železničarski družini leta 1906 na Dunaju. Zelo mlad, star komaj 14 let, se je že zaposlil kot bančni uslužbenec in obenem prevzel breme preživljanja družine – mater, dve sestri in dva brata. Tako se je zelo mlad spoprijel s tegobami našega življenja. Kljub temu ali pa prav zaradi tega se je v 17. letu starosti, leta 1923 že vključil v gasilske vrste. Takoj je pokazal svoje izredne osebnostne lastnosti in delovno prizadevnost, zato so mu v društvu zaupali delo tajnika, kmalu pa so ga izbrali za predsednika gasilskega društva Brdo, ki ga je vodil do leta 1960. Pod njegovim vodstvom je društvo hitro napredovalo. Dobili so primerno opremo, ustrezno uredili prostore, zlasti pa se je trudil za pridobivanje in strokovno vzgojo članstva.

Njegove organizacijske sposobnosti, zlasti pa natančnost in marljivost, so bile tako opazne, da so ga vključevali na vse zahtevnejše položaje v gasilstvu. Bil je dolgoletni tajnik okrajne, mestne in republiške gasilske zveze. Najbolje pa se je počutil med domačimi gasilci in je dolgo kot predsednik uspešno vodil občinsko gasilsko zvezo Ljubljana – Vič Rudnik. Kot priznanje za prizadevno delo pri vodenju občinske gasilske zveze mu je bil dodeljen naslov častnega predsednika. Za častnega predsednika so ga imenovali tudi mnoga gasil-ska društva. Tudi kot častni predsednik je še vedno aktivno deloval in bil gonilna sila na vseh področjih požarnega varstva. Še posebno je skrbel za strokovno izobraževanje gasilcev, mladim gasilcem je prenašal svoje bogate strokovne in življenjske izkušnje. Najmlajšim gasilcem je bil tudi vodnik v rekreaciji in njihovem prostem času, dolga leta je skrbel za njih v počitniški koloniji na Debelem Rtiču.

Tudi še v zadnjem času svojega življenja je organiziral in vodil številne seminarje in tečaje. V občinski gasilski zvezi je bil mentor mnogim komisijam, skrbel je za njihovo dejavnost, zlasti se je posvetil komisijam, ki skrbijo

za priznanja gasilcem in za ohranjanje bogate gasilske zgodovine.

Ves čas gasilskega delovanja je skrbel tudi za materialno opremljenost gasilstva, v društvu z organiziranjem in zbiranjem sredstev, v okviru bivše okrajne in nato občinske ter mestne gasilske zveze pa za pridobivanje in pravilno razdelitev sredstev namenjenih gasilstvu. Zato je bil tudi član Gasilskega sklada, nato pa med ustanovitelji SIS-a za varstvo pred požarom in ves čas tajnik tega SIS-a.

Kot gasilec je napredoval do najvišjega gasil-skega čina. Pri izpolnjevanju gasilskih dolž-nosti je mnogokrat nastopal v javnosti. Na mnogih gasilskih prireditvah, svečanostih ali delovnih sestankih je zastopal gasilsko organi-ziranost in s prepričljivimi besedami navduše-val gasilce in občinstvo za humano gasilsko dejavnost.

Bil je na vseh enajstih kongresih Gasilske zveze Slovenije, na zadnjem v Celju le nekaj dni pred smrtjo. Tudi na tem kongresu je živahno razpravjal. S kongresa se je vračal z novimi načrti za izboljšanje požarnega varstva. Upal je, da bo tudi te kot že mnoge, prenašal na gasilce, ki se kongresa niso mogli udeležiti.

Ves čas, že od mladosti, je bil pobudnik naprednih idej ter se je v času okupacije takoj vključil v OF, zato je bil odpeljan v koncentracijsko taborišče, kjer je bil do konca vojne. Po vojni je do zadnjega dneva svojega življenja aktivno deloval v mnogih družbenopolitičnih in samoupravnih organih od krajevnih do mestnih. Zlasti se je prizadeval za komunalni in gospodarski razvoj svojega kraja.

Za požrtvovalno in nesebično delo v gasilstvu in družbi sploh je prejel vsa možna repu-bliška in zvezna gasilska odlikovanja ter več državnih. Bil je prvi dobitnik najvišjega gasil-skega priznanja – nagrade Matjaža Hacetca. Čeprav je bil vsestransko obremenjen s raz-nimi zadolžitvami, je vedno našel čas tudi za družino. Svoj počitek za nabiranje novih moči pa je našel na svojem vrtu, katerega je s po-sebnim veseljem urejal in gojil, zato se je povezoval tudi s sadjarji in vrtnarji, da je z njimi izmenjeval vrtnarske izkušnje.

V vsej življenjski dobi in 65 letnem delu v gasilstvu je pokazal vse svoje človeške vrli-ne, bil je izreden tovariš, vedno pripravljen vsakemu pomagati in svetovati. Vsako dolž-nost je opravljal s polno odgovornostjo, njemu prirojeno prizadevnostjo, natančnostjo.

Njegovo življenje je bilo tako bogato in vsestransko, osebne lastnosti tako izjemne, da je to težko opisati. Njegova življenjska pot sestavlja ogromno knjigo, ta pa je v vseh nas, ki smo kakorkoli prišli z njim v stik in ta nas bo spominjala na njega tudi po njegovem od-hodu – on je odšel – njegovo delo pa ostaja med nami.